

Stanisław Kowalkowski*

JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W AKADEMII SZTUKI WOJENNEJ – UWARUNKOWANIA I WYZWANIA

WSTĘP

Przemiany zachodzące w otoczeniu bezpieczeństwa Polski pociągnęły za sobą zmiany funkcjonowania wielu struktur i podmiotów kształtujących bezpieczeństwo kraju. Od kilkunastu miesięcy przekształceniom podlega cały system obrony narodowej. Nie ominęły one także szkolnictwa wojskowego.

Nowo utworzona Akademia Sztuki Wojennej (ASzWoj), jako spadkobierca bogatej tradycji uczelni wojskowych, dowiodła swoich możliwości adaptacji i transformacji do zmian zachodzących na przestrzeni dziejów. ASzWoj jest uczelnią wojskową, która dostosowuje swoją działalność, by przede wszystkim sprostać oczekiwaniom systemu obronnego państwa, a także bezpieczeństwa państwa. W misji uczelni zapisano:

Akademia Sztuki Wojennej, czerpiąc z bogactwa wielowiekowej tradycji uczelni wojskowych, zachowując dziedzictwo pokoleń, wytycza nowe kierunki rozwoju myśli wojskowej poprzez innowacyjne badania i wysokiej jakości kształcenie oraz wykorzystanie współczesnej wiedzy i praktyki sztuki wojennej, odpowiadając aktualnym i perspektywicznym potrzebom Sił Zbrojnych RP. (ASzWoj, 2017a)

W zaistniałej sytuacji jakość usług świadczonych przez uczelnię jest ważnym elementem jej strategii. W centrum zainteresowania pojawiają się potrzeby i oczekiwania studenta (klienta). Może to zapewnić uczelni przewagę konkurencyjną i pozwolić na realizację kształcenia na najwyższym poziomie, a tym samym przygotować nowe kadry wyposażone w wiedzę i umiejętności pożądane w kształtowaniu spraw obronnych i bezpieczeństwa.

Według przyjętej przez Polską Komisję Akredytacyjną definicji przez system zapewnienia jakości rozumie się „całokształt działań zaplanowanych i systematycznie realizowanych w całym procesie kształtowania jakości produktów/usług, dający gwarancję, że wytworzony wyrób będzie spełniał założone wymagania” (PKA, 2010). Jakość kształcenia w uczelni wyższej można zdefiniować jako stopień, w jakim dana usługa zaspokaja potrzeby i oczekiwania studenta. Na jakość kształcenia w ASzWoj wpływa przebieg całego procesu realizacji procesu naukowo-dydaktycznego, uwarun-

* Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie.

kowania środowiskowe wynikające m.in. z kształcenia oficerów na potrzeby SZ RP i studentów cywilnych, nadzoru MON, a także uwarunkowania prawne wynikające z ustaw i rozporządzeń MNiSW.

W wydziałach ASzWoj poczyniono kroki zmierzające do implementacji rozwiązań z zakresu zapewnienia jakości kształcenia, natomiast w przypadku poprzedniczki ASzWoj – Akademii Obrony Narodowej – na poziomie uczelni poprzestano na wydaniu zarządzenia w sprawie wdrożenia w Akademii Obrony Narodowej (AON) uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia (ASzWoj, 2013). Określono w nim cel i zadania wskazanego Systemu, powołano pełnomocnika rektora – komendanta ds. zapewnienia jakości kształcenia i określono jego obowiązki, wskazano skład akademickiego zespołu zapewniania jakości kształcenia. Na tym w istocie działalność AON się zakończyła. Zabrakło wymiernych działań uczelni w tym zakresie. W przypadku ASzWoj, po dokonaniu oceny funkcjonowania rozwiązań uczelnianych, której wynik nie był optymistyczny, rozpoczęto prace od opracowania *Strategii funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia* (ASzWoj, 2017b)*. Ma być ona podstawą do sformułowania polityki uczelni oraz stanowić podstawę do określania zadań uczelni w zapewnieniu jakości kształcenia. Pełne wdrożenie systemu wymaga dokonania głębokich analiz i ocen funkcjonowania obecnych rozwiązań i zaproponowania działań, zapewniających jakość kształcenia w uczelni.

Przedstawiona sytuacja problemowa spowodowała, że głównym celem niniejszej publikacji była identyfikacja uwarunkowań i wyzwań determinujących jakość kształcenia w Akademii Sztuki Wojennej. Głównym problemem badawczym wynikającym z założonego celu była odpowiedź na następujące pytanie: jakie uwarunkowania i wyzwania determinują jakość kształcenia w Akademii Sztuki Wojennej? Do rozwiązania problemu stosowano metody teoretyczne (analiza, synteza, abstrahowanie, wnioskowanie, analogia, uogólnienie i porównanie). Dodatkowo autor, pełniąc do niedawna funkcję pełnomocnika dziekana ds. jakości kształcenia, pozyskiwał dane na temat funkcjonowania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia w Wydziale Zarządzania i Dowodzenia AON, stosując różne formy zbierania danych (Kowalkowski, 2016). Dostarczały one wielu cennych danych w badanym przedmiocie.

UWARUNKOWANIA FUNKCJONOWANIA AKADEMII SZTUKI WOJENNEJ JAKO UCZELNI WOJSKOWEJ A JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA

Akademia Sztuki Wojennej powstała na podstawie *Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej* (Dz.U. 2016, poz. 906), z której między innymi wynika, że Akademia jest uczelnią wojskową, realizuje zadania określone przez

* Autor artykułu opracował projekt strategii, która ma być przyjęta przez Senat ASzWoj w marcu 2017 r.

ministra obrony narodowej odpowiadające potrzebom Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiąc ich zaplecze analityczne i eksperckie. Celem działalności Akademii jest kształcenie, szkolenie i prowadzenie badań naukowych w obszarze nauk społecznych związanych z bezpieczeństwem i obronnością oraz w zgodności ze sztuką wojenną. Podstawowym zadaniem ASzWoj jest kształcenie i szkolenie żołnierzy. Uczelnia może kształcić również osoby niebędące żołnierzami (Dz.U. 2016, poz. 906).

Strukturę organizacyjną Akademii tworzą przede wszystkim trzy podstawowe jednostki organizacyjne kształcące studentów cywilnych i słuchaczy wojskowych. Są to: Wydział Wojskowy (WWoj, kategoria A – zachowana do najbliższej oceny parametrycznej), Wydział Bezpieczeństwa Narodowego (WBN, kategoria B) oraz Wydział Zarządzania i Dowodzenia (WZiD, kategoria A). Wydziały prowadzą badania naukowe oraz kształcą osoby cywilne na trzech poziomach studiów, studiach podyplomowych i kursach, natomiast WWoj dodatkowo kształci oficerów. Różnorodne uwarunkowania warunkujące funkcjonowanie wydziałów skłaniają do poszukiwania klarownych zasad funkcjonalnych i organizacyjnych służących zapewnieniu pożądanego poziomu jakości kształcenia. Wydziały uprawiają dyscypliny nauk o obronności, których rezultaty pozwalają kształcić kadry dowódczo-sztabowe na potrzeby MON oraz nauki o bezpieczeństwie. Przy dość bogatym potencjale naukowym i naukowo-dydaktycznym są silnymi, wiodącymi i rozwijającymi się podstawowymi jednostkami organizacyjnymi wypełniającymi misje własne i Akademii Sztuki Wojennej.

Wśród licznych uwarunkowań (pozytywnych i negatywnych) funkcjonowania Akademii wpływających na zagadnienia jakości kształcenia należy wskazać:

- nowe wyzwania dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa i obronności;
- przeobrażenia oblicza współczesnych sił zbrojnych, a także osiągnięcie nowych zdolności, przemiany w zakresie sztuki wojennej połączone z modernizacją techniczną;
- likwidacja wyższych studiów wojskowych spowodowała, że Akademia przestała być partnerem dla wielu zagranicznych placówek wyższego szkolnictwa wojskowego, ośrodkiem wymiany myśli wojskowej i rozwoju sztuki wojennej;
- wzrost liczby szkół wyższych, zwłaszcza niepublicznych, prowadzących kształcenie w zakresie nauk o bezpieczeństwie i obronności;
- uczelnię charakteryzuje mała otwartość na arenie międzynarodowej;
- czynnik demograficzny przewidujący spadek liczby studentów o 25–30% do 2020 roku;
- konieczność zachowania potencjału Akademii do kształcenia na rzecz resortu obrony narodowej w ramach własnych środków uczelni;
- ubytek najbardziej wartościowej kadry naukowo-dydaktycznej oraz wyraźna luka pokoleniowa wśród wojskowych nauczycieli akademickich.

W wyniku przeprowadzonej analizy należy stwierdzić, iż istniejące uwarunkowania uzasadniają potrzebę zmian funkcjonowania uczelni, ale jednocześnie stwarzają możliwości rozwoju i dostosowania do aktualnych i przyszłych wyzwań. Pojawia się szansa na wysoką specjalizację i atrakcyjność oferty edukacyjnej. Działalność dydaktyczna Akademii powinna zmierzać do tego, aby jej absolwenci dysponowali nowoczesną wiedzą i byli dobrze przygotowani do realizacji czekających na nich zadań w strukturach SZ RP, administracji publicznej i instytucjach związanych z bezpieczeństwem i obronnością.

W trosce o najwyższą jakość kształcenia, jako warunku wypełniania misji i rozwoju Akademii Sztuki Wojennej, aktualizuje się i rozwija Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK), który udoskonalany jest z poszanowaniem autonomii i specyfiki jednostek organizacyjnych Akademii, w przekonaniu, że umacnianiu wysokiej jakości kształcenia służy ocena własna, dialog i współpraca oraz wspieranie i upowszechnianie najlepszych rozwiązań. System zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w Akademii Sztuki Wojennej budowany jest w przeświadczeniu, że kluczem do wysokiej jakości kształcenia jest świadome współtworzenie kultury jakości przez wszystkich członków społeczności akademickiej. Podnoszenie jakości kształcenia musi mieć charakter stałego procesu, którym objęci powinni być nauczyciele, pracownicy Akademii, studenci, doktoranci oraz słuchacze studiów podyplomowych i uczestnicy kursów doskonalących.

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia dostosowany musi być zarówno do wymagań zewnętrznych, określonych w ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym* i przepisach wykonawczych, wymagań Polskiej Komisji Akredytacyjnej, jak i wewnętrznych uregulowań uczelni uwzględniających jej specyfikę. Stosowanie w ASzWoj nowego Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jako strategii na rzecz ciągłej poprawy jakości kształcenia określa: wizję Akademii Sztuki Wojennej w zakresie jakości kształcenia, strukturę Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, funkcje, cele i zadania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, instrumenty służące realizacji tego systemu.

WIZJA AKADEMII SZTUKI WOJENNEJ W ZAKRESIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

Akademia Sztuki Wojennej przyczynia się do rozwoju i utrwalania bezpieczeństwa militarnego Rzeczypospolitej Polskiej, UE i NATO poprzez kształcenie wojskowych i cywilnych elit na potrzeby obronności i bezpieczeństwa oraz kształtowanie postaw patriotycznych, demokracji i poszanowania dla tradycji narodowych. Społeczność Akademii – świadoma zobowiązań wynikających z bogatej tradycji, współczesnych wyzwań i potrzeb Sił Zbrojnych RP – zamierza, by w perspektywie roku 2022 ASzWoj była jednostką, która:

- jest przygotowana do realizacji zadań i wyzwań wynikających z potrzeb, wymagań i oczekiwań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;

- jest wiodącą uczelnią w zakresie poziomu i innowacyjności badań, jakości kształcenia i doradztwa w obszarze bezpieczeństwa i obronności;
- jest silna wartościami narodowymi, pielęgnuje i utrwała bogate tradycje wojskowe oraz wartości państwa w duchu patriotyzmu;
- intensyfikuje współpracę z innymi uczelniami i placówkami naukowymi;
- posiada ofertę kształcenia, która pozwala przygotować wojskowych i cywilnych profesjonalistów z obszaru obronności i bezpieczeństwa;
- jest uznanym w kraju i na świecie ośrodkiem analityczno-badawczym w zakresie obronności i bezpieczeństwa;
- jest uczelnią gwarantującą wysoko wykwalifikowaną wojskową i cywilną kadrę naukową, elitarne warunki studiowania i innowacyjne badania naukowe odpowiadające najwyższym krajowym i światowym standardom.

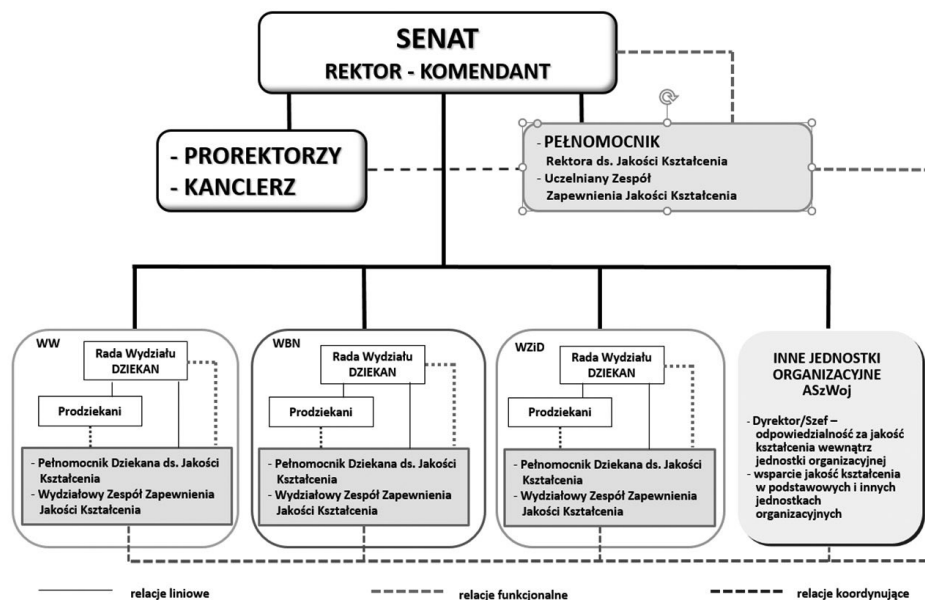
Osiąganie zakładanych efektów kształcenia i uzyskanie elitarniej oferty kształcenia Akademia uzależnia od zapewnienia najwyższej jakości kształcenia przyszłych kadr wojskowych i cywilnych. Doskonalenie jakości kształcenia powinno uwzględniać: analizę warunków i trybu rekrutacji na studia, stałe monitorowanie realizowanego procesu kształcenia i ewaluację programów prowadzonych kierunków studiów, ocenę rozwoju nauczycieli akademickich, monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów, uzyskiwanie opinii absolwentów Akademii, ocenę mobilności studentów i doktorantów, uzyskiwanie opinii pracodawców.

STRUKTURA UCZELNIANEGO SYTEMU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia w ASzWoj charakteryzuje się odpowiedniością struktur na poziomie uczelni i na poziomie wydziałów. Strukturę tę tworzą:

1. **poziom Uczelni:** Senat, Rektor-Komendant, prorektorzy, kanclerz, pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia, Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia i inne jednostki organizacyjne Akademii;
2. **poziom wydziałów:** Rady Wydziałów, dziekani, prodziekani, pełnomocnicy dziekanów ds. jakości kształcenia, Wydziałowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zadania na rzecz zapewnienia jakości kształcenia realizują także dyrektorzy instytutów, szefowie katedr, kierownicy zakładów, szefowie zespołów dydaktycznych oraz inne podmioty podległe lub nadzorowane przez prorektorów lub prodziekanów uczestniczące w realizacji zadań na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, np.: Samorząd Studentów, Samorząd Doktorantów, Wydział Spraw Studenckich, Doktoranckich i Promocji, Biuro Karier, Wydział Kształcenia na Odległość (ADL). Schemat Uczelnianego

Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii Sztuki Wojennej oraz relacje między jego elementami przedstawia Ryc. 1.

Ryc. 1. Struktura Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii Sztuki Wojennej

Źródło: opracowanie własne.

Na uczelni określono główne zadania poszczególnych osób lub zespołów tworzących Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia. W tej części pracy zaprezentowano tylko powinności pełnomocnika rektora ds. jakości kształcenia i Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia odpowiada za:

- podejmowanie działań o charakterze koncepcyjnym i organizacyjnym w Akademii,
- kierowanie pracami nad zaprojektowaniem, opracowaniem i wdrożeniem systemu zapewnienia jakości kształcenia w uczelni,
- nadzór nad realizacją uczelnianych wytycznych dotyczących jakości kształcenia,
- gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu zapewnienia jakości kształcenia w jednostkach ASzWoj,
- ustalanie harmonogramu realizacji zadań zapewniających jakość kształcenia,
- przygotowywanie wraz z Uczelnianym Zespołem Zapewnienia Jakości Kształcenia rocznych sprawozdań w zakresie oceny funkcjonowania USZJK.

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, zwany dalej Uczelnianym Zespołem, podejmuje działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w uczelni. Dba o wypełnienie misji i strategii uczelni w zakresie zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia pełni przede wszystkim funkcję doradczą i rekomendacyjną dla Rektora. W szczególności opracowuje i przedstawia rektorowi wnioski i projekty dotyczące: polityki określającej cele i strategię zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Akademii zgodnej ze Strategią rozwoju uczelni, ogólnouczelnianych procedur zapewnienia jakości kształcenia oraz zasad tworzenia systemów zapewnienia jakości kształcenia na wydziałach i w innych jednostkach organizacyjnych kształcących studentów.

W ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Akademii Sztuki Wojennej na każdym wydziale powstaje lub doskonalony jest odpowiednio Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK). W gestii wydziału pozostają sprawy zapewnienia jakości kształcenia wynikające z organizacji i realizacji procesu dydaktycznego. Opis WSZJK wydziałów przygotowują władze wydziału. Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia uwzględnia rozwiązania dotyczące zapewnienia jakości kształcenia w zakresie:

- zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów,
- oceniania studentów i doktorantów,
- zapewnienia jakości kadry dydaktycznej,
- monitorowania, przeglądu i podnoszenia poziomu zasobów do nauki oraz środków wsparcia dla studentów i doktorantów,
- gromadzenia, analizowania i wykorzystania informacji na temat kształcenia w jednostce z wykorzystaniem m.in. systemów informatycznych.

Zadaniem WSZJK jednostki jest sporządzenie samooceny jednostki, które zawierają w szczególności mocne i słabe strony jednostek oraz plany i kalendarium działań eliminujących zjawiska niepożądane.

FUNKCJA, CELE I ZADANIA UCZELNIANEGO SYTEMU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

Zapewnienie jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym wiąże się przede wszystkim z planowaniem oraz systematycznym działaniem, którego istotnym elementem jest wytworzenie atmosfery pełnego zaangażowania nauczycieli i pracowników administracyjnych Akademii oraz odpowiedniego stopnia zaufania interesariuszy do wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych przez uczelnię. Monitorowanie i ewaluacja procesu kształcenia warunkuje podnoszenie standardu edukacyjnego, zwiększa poczucie satysfakcji z procesu kształcenia wszystkich odbiorców oferty dy-

daktycznej, podnosi atrakcyjność sylwetki absolwenta Akademii oraz atrakcyjność oferty kształcenia kierowanej do przyszłych studentów uczelni. Diagnoza procesu kształcenia i rekomendacje sprzyjające wzmocnieniu wartości edukacyjnej zapewniają także dalszy rozwój i umacnianie pozycji Akademii w krajowym i międzynarodowym obszarze szkolnictwa wyższego. Podstawową funkcją USZJK jest stała diagnoza funkcjonowania poszczególnych elementów procesu kształcenia oraz wskazywanie propozycji działań zapewniających wysoką jakość kształcenia, a tym samym permanentne doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich kierunkach, formach i poziomach edukacji w Akademii Sztuki Wojennej. Funkcjonowanie USZJK w uczelni jest stałym i systematycznym procesem, który ma zapewnić wypełnienie misji i strategii uczelni w zakresie zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia poprzez:

- podnoszenie poziomu wykształcenia studentów, doktorantów i słuchaczy Akademii, a tym samym zwiększanie ich szans na rynku pracy;
- inspirowanie, organizowanie i doskonalenie działań pro jakościowych w Akademii oraz monitorowanie efektów tych działań;
- podnoszenie jakości i rangi pracy dydaktycznej oraz kształtowanie etosu nauczyciela akademickiego;
- tworzenie przejrzystych procedur oceny organizacji i warunków kształcenia;
- tworzenie warunków do zwiększania mobilności studentów i doktorantów.

Stale monitorowanie i podnoszenie jakości kształcenia, w tym rozwój kultury jakości kształcenia, tworzenie jednoznacznych procedur oceny metod i warunków kształcenia, zwiększenie mobilności studentów, podniesienie rangi pracy dydaktycznej i informowanie społeczeństwa, stanowią zasadnicze determinanty podczas określania celów i zadań systemu.

Zasadniczym celem funkcjonowania USZJK jest zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia w ASzWoj, w tym stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej oraz budowanie etosu nauczyciela akademickiego. Realizacji zasadniczych celów funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia służą następujące zadania: monitorowanie standardów akademickich, analiza warunków i trybu rekrutacji na studia, ocena programów kształcenia, ocenę studentów, ocena mobilności studentów i doktorantów, ocena nauczycieli akademickich i ich rozwoju, monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów, uzyskiwanie opinii absolwentów Akademii, uzyskiwanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów Akademii, ocena stałego związku między nauczaniem a badaniami naukowymi, publikowanie informacji o oferowanych programach kształcenia i ich efektach.

Zasadniczymi zadaniami Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na poziomie uczelni jest monitorowanie standardów akademickich, monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów oraz uzyskiwanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów Akademii, w tym monitorowania realizacji zadań przez podmioty poziomu uczelni.

INSTRUMENTY SŁUŻĄCE REALIZACJI SYSTEMU

Senat Akademii raz w roku dokonuje oceny funkcjonowania, w tym oceny efektywności Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, oraz oceny wdrażania działań podnoszących jakość kształcenia na podstawie sprawozdania przygotowanego przez pełnomocnika rektora ds. jakości kształcenia. Rady Wydziałów raz w roku dokonują oceny jakości kształcenia na wydziale oraz oceny wdrażania działań podnoszących jakość kształcenia na podstawie sprawozdania przygotowanego przez pełnomocnika dziekana ds. jakości kształcenia. Sprawozdanie pełnomocnika i ocena dziekana stanowią podstawę do opracowania Raportu samooceny wydziału. Raporty te są zatwierdzane na posiedzeniu Rad Wydziałów i stanowią podstawę oceny skuteczności Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Są one przedkładane prorektorowi ds. dydaktycznych i pełnomocnikowi rektora ds. jakości kształcenia.

Szczególnie ważnym elementem USZJK są prowadzone w formie ankiet badania mające na celu uzyskanie opinii:

- w sprawie oceny doktorantów prowadzących zajęcia dydaktyczne lub uczestniczących w ich prowadzeniu w ramach praktyki zawodowej – dotyczące oceny osoby prowadzącej zajęcia oraz przebiegu i organizacji studiów doktoranckich;
- studentów i słuchaczy – o prowadzonych zajęciach dydaktycznych oraz obsłudze administracyjnej procesu kształcenia;
- nauczycieli akademickich – o warunkach realizacji procesu kształcenia na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia;
- pracowników niebędących nauczycielami akademickimi obsługujących proces dydaktyczny – o organizacji i warunkach prowadzenia zajęć dydaktycznych;
- absolwentów – o programie kształcenia, organizacji i warunkach prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz osiągniętych kwalifikacjach;
- pracodawców o kompetencjach zatrudnianych absolwentów i zgodności programu kształcenia, w tym efektów kształcenia, z wymaganiami rynku pracy.
- Innym elementem zapewnienia jakości kształcenia w ASzWoj są hospitacje zajęć prowadzone na wydziałach.

W celu ciągłego doskonalenia i zapewnienia sprawnego działania USZJK na szczeblu Akademii i wydziałów organizowane są:

- szkolenia z zakresu organizacji, funkcjonowania oraz oceny efektywności USZJK;
- systematyczne szkolenia pedagogiczne z zakresu metod nauczania, planowania pracy dydaktycznej, organizacji procesu kształcenia oraz metod ewaluacji osiągnięć studentów, doktorantów i słuchaczy (służące zapewnieniu wysokiej jakości kadry dydaktycznej);

- szkolenia z zakresu jakości obsługi administracyjnej procesu kształcenia.

Instrumentami realizacji USZJK są również Uczelniana Księga Jakości Kształcenia i Wydziałowe Księgi Jakości Kształcenia.

PODSUMOWANIE

Zaprezentowane treści dowodzą, że klasyczna wiedza i wyobrażenia o zapewnieniu jakości kształcenia w konfrontacji z wymaganiami współczesnej edukacji – ale też będącej wynikiem coraz bardziej zbiurokratyzowanych rozwiązań w ASzWoj – okazują się już niewystarczające, niepełne, wskazując tym samym na dość liczne braki w tym zakresie. Stąd pojawia się potrzeba ciągłego, ale mądrego analizowania zmian w otoczeniu zarówno prawnym, jak i organizacyjno-funkcjonalnym systemu zapewnienia jakości kształcenia przez wszystkie organizacje (ośrodki) prowadzące studia czy szerzej działalność edukacyjną.

Głównym przesłaniem tej publikacji było dokonanie identyfikacji uwarunkowań determinujących jakości kształcenia w Akademii Sztuki Wojennej i na tej podstawie wskazanie jego możliwych kierunków doskonalenia i rozwoju (wyzwań). Jak każdy system – System Zapewnienia Jakości Kształcenia w uczelni – nie jest systemem idealnym. Brak jest kompleksowych rozwiązań na poziomie Akademii. Zawarte w treści postulaty należy traktować jako planowane do wdrożenia po przyjęciu przez Senat *Strategii funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*. Dostrzeżono wagę pojawiających się uwarunkowań, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie Akademii. Mimo zasygnalizowanych, trudnych uwarunkowań ASzWoj dąży do realizacji ambitnych planów rozwojowych ukazujących jej potencjał i możliwości umacniania wysokiej pozycji w systemie szkolnictwa wyższego – wojskowego.

LITERATURA

Akademia Sztuki Wojennej, ASzWoj (2013). *Zarządzenie Nr 56 Rektora-Komendanta Akademii Obrony Narodowej z dnia 25.11.2013 r. w sprawie wdrożenia w Akademii Obrony Narodowej uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia*.

Akademia Sztuki Wojennej, ASzWoj (2017a). *Strategia rozwoju Akademii Sztuki Wojennej na lata 2017–2022*.

Akademia Sztuki Wojennej, ASzWoj (2017b). *Strategia funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*.

Kowalkowski, S. (2016). *Jakość kształcenia w podstawowej jednostce organizacyjnej uczelni wojskowej*. W T. Majewski, M. Piotrowska-Trybull i S. Sirko (red.), *Współczesne wyzwania dowodzenia i zarządzania*. Toruń 2016.

Polska Komisja Akredytacyjna, PKA (2010). *Ekspertyza. Wewnętrzny system jakości PKA*.
Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. *o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej* (Dz.U. 2016,
poz. 906).

JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W AKADEMII SZTUKI WOJENNEJ – UWARUNKOWANIA I WYZWANIA

Słowa kluczowe: Akademia Sztuki Wojennej, uczelnia wojskowa, jakość kształcenia, edukacja

Streszczenie: W opracowaniu przedstawiono identyfikację uwarunkowań i wyzwań determinujących jakość kształcenia w Akademii Sztuki Wojennej. Publikacja zawiera wyniki dociekań autora obejmujące kwestie zapewniania jakości kształcenia w Akademii Sztuki Wojennej. Podnoszenie jakości kształcenia ma charakter permanentnego działania wszystkich nauczycieli, pracowników administracyjnych, studentów, słuchaczy i doktorantów. Wprowadzenie w ASzWoj nowego Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na rzecz ciągłej poprawy jakości kształcenia obejmuje: wizję Akademii w zakresie jakości kształcenia, funkcje, cele i zadania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i jego strukturę, instrumenty służące realizacji systemu.

TEACHING QUALITY AT WAR STUDIES UNIVERSITY – DETERMINANTS AND CHALLENGES

Keywords: War Studies University, military university, teaching quality, education

Abstract: The paper identifies the determinants and challenges for teaching quality and presents the results of the scientific research on the issues of providing teaching quality at War Studies University. Enhancing teaching quality is a permanent activity performed by all teachers, administration workers, students of the first and second-cycle studies, as well as postgraduate and PhD studies. While implementing the new University Teaching Quality Assurance System which aims at constant improvement of teaching quality, one should consider: University vision of teaching quality, functions, goals and tasks for Teaching Quality Assurance System, its structure and instruments necessary to establish this System.